

Tidigt uttag av pension i placeringssyfte 2021

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

Sammanfattning	i
Fördelar med ett tidigt uttag av allmän pension i placerings syfte:.....	ii
Nackdelar med ett tidigt uttag av allmän pension i placerings syfte:.....	ii
Viktiga faktorer som påverkar utfallet av ett tidigt uttag av allmän pension i placerings syfte:	ii
Bakgrund och syfte.....	1
Vem ger rådet att ta tidigt uttag och varför ger de det rådet?	1
Kostnader för en kapitalförsäkring.....	2
Kostnader för investeringssparkonto.....	3
Vad du bör tänka på vid tidigt uttag.....	3
Risk för en lägre pension	3
Skatteeffekter	4
Ersättningar kan påverkas	4
A-kassa	4
Bostadstillägg	4
Änkepension.....	5
Livslängdens betydelse.....	5
Kostnad för förmedlingen och förvaltningen.....	6
Skydd till efterlevande.....	6
Exemplet Susanne.....	7
Checklista – Tänk på detta innan du tar ut din pension tidigt och placerar kapitalet.....	9
Undersök alternativ.....	10
Begär beräkningar	10
Bilaga 1: Statistik och undersökningar kring tidigt uttag.....	11
Om undersökningarna.....	12

Sammanfattning

Många funderar på att ta ut sin allmänna pension tidigt, en del redan vid 62 års ålder, vilket är den tidigaste ålder du kan börja ta ut din allmänna pension. Under året 2020 var det 4 179 personer födda 1958 som valde att börja ta ut full allmän pension så tidigt som de kunde, vilket motsvarar närmare 4 procent av alla födda 1958. Det finns företag som ger rådet att börja ta ut den allmänna pensionen månadsvis så tidigt som möjligt och samtidigt fortsätta att arbeta, för att placera den och ta ut den senare. Rådet är ofta att placera den månatliga utbetalningen av allmän pension i en kapitalförsäkring eller i en annan sparprodukt som exempelvis på ett investeringssparkonto (ISK). Ett tidigt uttag kan vara befogat om du om du har skäl att tro att du inte kommer att leva så länge. I övrigt avråder Pensionsmyndigheten från att göra ett tidigt uttag för placering i vinstsyfte eftersom det innebär stor osäkerhet och risk för ekonomisk förlust. Har du ändå sådana planer är det bra att vara medveten om hur det kan påverka din ekonomi.

Det är viktigt att fundera igenom syftet med att göra ett tidigt uttag av den allmänna pensionen för att placera den. För att det ska ha varit en lönsam affär att ta ut pensionen från 62 år krävs i många fall en värdeutveckling på 6 procent per år justerat för inflation vid en genomsnittlig livslängd.¹ Det är en högre värdeutveckling än den förväntade värdeutvecklingen på aktieplaceringar enligt pensionsbranschens prognosstandard som är 4,5 procent per år justerat för inflation.

Om syftet med ett tidigt uttag av allmän pension är att ge ekonomiskt skydd till dina efterlevande bör du först se över alla de ersättningar som betalas ut till din familj vid dödsfall. Då kan du lättare bilda dig en uppfattning om vilka behov du och din familj har. I många fall kan en livförsäkring vara ett billigare och bättre alternativ jämfört med ett tidigt uttag av allmän pension.

Om det tidiga uttaget beror på att du vill ha en högre pension under dina första år som pensionär, utan någon förväntan om högre värdeutveckling jämfört med om du väntat med att ta ut din pension, kan uttaget vara motiverat. Du bör då se till att välja en sparform med låga avgifter, vilka annars kan äta upp en stor del av värdeutvecklingen.

Du bör också vara medveten om att du i så fall kommer få en lägre pension per månad senare i pensionärlivet. Det innebär också att du sannolikt får mindre i total pension under en genomsnittlig livstid än vad du fått om du

¹ Beräkningen är gjord utifrån ett typfall under antagandet att det tidiga uttaget sparas fram till 66 år och sedan betalas under 10 år. Om utbetalningen sker under 20 år eller längre krävs en lägre värdeutveckling för att ett tidigt uttag ska löna sig.

väntat med att ta ut din pension. Det är därför viktigt att du tar reda på hur beslutet påverkar din pension på lång sikt.

Fördelar med ett tidigt uttag av allmän pension i placeringssyfte:

- Egen disponering av kapitalet och möjlighet till högre inkomst under de första åren som pensionär.
- Det placerade kapitalet kan ärvas av efterlevande.
- Kan vara en ekonomisk fördel för personer som lever kortare än genomsnittlig tid som pensionär.
- Kan vara fördelaktigt om värdeutvecklingen är mycket hög, över sex procent.

Nackdelar med ett tidigt uttag av allmän pension i placeringssyfte:

- Ger sannolikt, för de allra flesta, en lägre pension totalt under åren som pensionär eftersom
 - det är högre skatt på pension som tas ut före 66 års ålder.
 - det är högre skatt om den totala inkomsten, det vill säga lön tillsammans med pension, hamnar över brytpunkten för statlig inkomstskatt (44 767 kronor per månad år 2021).
 - Det är större risk för en dålig värdeutveckling eftersom värdeutvecklingen på det placerade kapitalet är mer osäker än den inkomstindexering som sker av inkomstpensionen.
 - placeringen av pensionskapitalet kan innebära dyra avgifter, speciellt inom kapitalförsäkringar. Avgifterna inom premiepensionen är rabatterade och det blir svårt att få lägre avgifter än så.
- Ersättningar som du är berättigad till kan påverkas om du tar ut pensionen i förtid, som till exempel a-kassa, änkepension och din möjlighet att få rätt till bostadstillägg från 65 års ålder.
- Pensionsinkomsten är indrivningsbar vid skulder hos Kronofogden.

Viktiga faktorer som påverkar utfallet av ett tidigt uttag av allmän pension i placeringssyfte:

- Den egna livslängden
- Värdeutvecklingen på investerat kapital

Bakgrund och syfte

Många individer funderar över när det är lämpligast att börja ta ut den allmänna pensionen. Vissa väljer att påbörja uttaget så snart de kan medan andra väntar med uttag till 65 år eller senare. Den egna livssituationen kan påverka och påverkas av vilken tidpunkt man väljer.

Det finns företag som i vissa fall ger rådet att börja ta ut den allmänna pensionen så tidigt som möjligt för att placera den i vinstsyfte samtidigt som man fortsätter att arbeta. Pensionsmyndigheten får många frågor från individer som valt eller fått rådet att ta ut sin pension tidigt och placerat den.

Syftet med denna rapport är att bidra med ökad kunskap kring vad ett tidigt uttag av den allmänna pensionen för att placera pengarna innebär.

Rapporten är en uppdatering av den vägledning som Pensionsmyndigheten publicerade i samma ämne 2015, 2017 och 2019.

Vem ger rådet att ta tidigt uttag och varför ger de det rådet?

De som ger rådet att ta ut den allmänna pensionen tidigt och placera den är ofta försäkringsförmedlare eller försäkringsbolag. Försäkringsförmedlare har generellt inga egna finansiella produkter utan säljer andra bolags försäkringar och finansiella produkter mot provision, det vill säga mot ersättning från bolagen. Dessa rådgivare är privata företag som drivs i vinstsyfte. Deras verksamhet är inte en del av den allmänna pensionen och har därför ingenting med Pensionsmyndigheten att göra.

Om du får råd om placeringar bör du ha ett kritiskt förhållningssätt och be om en kalkyl som visar vad den förväntade pensionen blir per månad efter placeringen, även efter att utbetalningen från placeringen upphört, och samtliga kostnader som tas ut, inklusive alla avgifter i den föreslagna sparformen, till exempel kapitalavgifter. Det är också bra att be om exempel på hur den framtida pensionen påverkas av en negativ utvecklingen på börserna.

Upplägget som rådgivarna råder dig till innebär att du tar ut din allmänna pension månadsvis från till exempel 62 års ålder och placerar pengarna i en kapitalförsäkring, eller i en annan sparform, med förhoppningen att pengarna ska växa till dess utbetalning från kapitalförsäkringen eller uttag från annan sparform sker.

De som väljer detta upplägg fortsätter att jobba, vanligtvis till 65 års ålder. Har placeringen skett i en kapitalförsäkring betalas den vanligen ut från 65 års ålder under en begränsad tid, i många fall i fem eller tio år. Även med placering i till exempel ett investeringssparkonto kan utbetalningen ske månadsvis under en begränsad tid.

Beslutet att ta ut den allmänna pensionen tidigt för att placera den och vid 65 års ålder ta ut den i en annan form fordrar en omfattande analys. Detta eftersom rådet avser ett byte av en viss tillgång/placering (den allmänna pensionen) till en annan form av finansiell placering.

Det första du kan göra i din analys är att ta reda på om rådgivaren har ett tillstånd för sin verksamhet, som ges av Finansinspektionen. På Finansinspektionens webbplats www.fi.se kan du ta reda på det. Det finns en omfattande reglering kring hur rådgivningen får gå till samt vilka kompetenskrav som ställs på rådgivaren, som även ska dokumentera sina råd till dig och som du har rätt att ta del av. Om du inte är nöjd med rådgivaren kan du anmäla företaget till Finansinspektionen.

Kostnader för en kapitalförsäkring

Kapitalförsäkring är en sparform som rådgivare ofta rekommenderar för placering av ett tidigt uttag av den allmänna pensionen. Pengarna är inte låsta, men du måste ibland betala en avgift om du vill ta ut pengarna innan bindningstiden löpt ut. Bindningstiden kan variera.

Kapitalet i en kapitalförsäkring kan placeras på olika sätt. Ett placeringsalternativ är en fondförsäkring där du själv väljer mellan ett antal fonder som försäkringsbolaget erbjuder. Ett annat placeringsalternativ är en traditionell försäkring där försäkringsbolaget placerar kapitalet i olika tillgångsslag som räntebärande värdepapper, aktier och fastigheter. Försäkringsbolaget ger då en garanti i form av ett garanterat belopp som alltid kommer att betalas ut oavsett avkastning på placeringarna. Ofta beräknas garantin endast på en viss del av de inbetalda premierna. Blir avkastningen på placeringarna högre än vad som krävs för att uppfylla garantin redovisas en andel av denna avkastning på värdebeskedet som återbäring/överskott. Återbäringen är inte garanterad utan kan minska.

Kapitalförsäkringar är ofta förknippade med avgifter. Det är vanligt med en fast årlig avgift och en procentuell årlig avgift som tas ut på det totala sparbeloppet. Förvaltningsavgifter för de tillgångar, till exempel fonder, som förvaras i kapitalförsäkringen tillkommer också.

Tillgångar som förvaras i en kapitalförsäkring schablonbeskattas. För 2021 är skatten som tas ut, oavsett om värdet ökar eller minskar, 0,375 procent.² Kapitalunderlaget för beräkning av schablonskatten (avkastningsskatten) är kapitalförsäkringens värde vid ingången av året adderat med insättningarna under året. Insättningar under andra halvan av året tas dock bara upp till halva värdet.

² Schablonintäkten beräknas som statslåneräntan den 30 november 2021 (-0,10 %) + en procentenhet, men som lägst 1,25 %. Skatten under 2021 är därför 30 % av 1,25 % = 0,375 %.

Kostnader för investeringssparkonto

Det förekommer också rekommendationer att placera det tidiga pensionsuttaget på ett investeringssparkonto. Ett investeringssparkonto är ofta en billigare och enklare sparform än kapitalförsäkringen, men rådgivaren som placerar kapitalet från det tidiga uttaget av den allmänna pensionen tar ofta ut en procentuell förmedlingsavgift.

Rådgivaren får dessutom ofta en marknadsförings- och distributionsersättning både från de bolag de marknadsför och från de placeringar rådgivningen leder till. Placeringarna kan göras i såväl aktier, fonder som andra värdepapper och precis som inom kapitalförsäkringen är det viktigt att vara uppmärksam på vilka förvaltningsavgifter som förekommer för placeringarna. Ett investeringssparkonto schablonbeskattas precis som en kapitalförsäkring. För 2021 är skatten som tas ut, oavsett om värdet ökar eller minskar, 0,375 procent.³

Vad du bör tänka på vid tidigt uttag

Det finns skäl att noga sätta sig in i upplägget innan du bestämmer dig för ett tidigt uttag av din allmänna pension och placering av kapitalet. Här nedan följer några aspekter man bör tänka på:

Risk för en lägre pension

Ett tidigt uttag av pensionen minskar storleken på beloppet du får i allmän pension per månad. Det beror på att pensionen som du tjänat in ska betalas ut under fler år och fördelas på fler månader jämfört med att du börjar ta ut din allmänna pension senare. På minpension.se kan du få en bild av hur mycket lägre din pension blir per månad om du tar ut den tidigare jämfört med om du tar ut den senare.

Värdeutvecklingen i sparformen du väljer vid det tidiga uttaget kan variera och det är inte säkert att du får den värdeutveckling som du eller rådgivaren räknat med. Det gäller särskilt vid en svag eller negativ börsutveckling samtidigt som din pension är placerad i aktiefonder eller andra riskfyllda tillgångar. Ersättning från en kapitalförsäkring betalas i många fall ut under en begränsad tid, till exempel under fem eller tio år. När utbetalningen upphör blir din inkomst lägre under resten av livet. Ett tips kan vara att be om exempel på hur din ekonomi kommer att se ut efter 75 års ålder och åren därefter för att få en bättre uppfattning om vad det innebär.

³ Schablonintäkten beräknas som statslåneräntan den 30 november 2021 (-0,10 %) + en procentenhet, men som lägst 1,25 %. Skatten under 2021 är därför 30 % av 1,25 % = 0,375 %.

Skatteeffekter

Skatteeffekterna kan göra det ofördelaktigt att ta ut den allmänna pensionen tidigt och placera den. Tar du ut pension och samtidigt fortsätter att jobba innebär det i princip att du har dubbla löner. Om din inkomst av arbete och den pension du tar ut tillsammans blir mer än 44 767 kronor per månad (gäller år 2021), måste du utöver kommunal skatt även betala statlig skatt.

Du får dessutom betala högre skatt på pensionen när du tar ut den tidigare. Det beror på att du från det år du fyller 66 år får ett så kallat förhöjt grundavdrag som tillägg till grundavdraget. Det innebär alltså att skatten på pensionen blir högre om du tar ut den tidigt.

För dig som driver enskild verksamhet kan det dock skattemässigt vara lönsamt att ta ut hela den allmänna pensionen tidigt och fortsätta att arbeta. Det beror på att egenavgifterna sänks från 28,97 procent till 10,21 procent när du börjar ta ut allmän pension och därmed bara utgörs av ålderspensionsavgiften.⁴ Om du fyller år i januari kan du minska egenavgiften genom att ta ut hela din allmänna pension från januari till december från och med 62 års ålder. Om du fyller år senare på året kan du tidigast minska egenavgifterna på samma sätt från 63 års ålder. Det beror på att du måste ha tagit ut hela din allmänna pension under hela inkomståret, vilket inte är möjligt om du fyller 62 år i februari eller senare.

På Skatteverkets webbplats www.skatteverket.se kan du få mer information om skatter.

Ersättningar kan påverkas

Ett tidigt uttag av pensionen med placering i kapitalförsäkring innebär att du får en högre inkomst under några år. Det innebär också att din förmögenhet ökar. Om du har inkomstprövade ersättningar kan dessa därför påverkas. Din ökade inkomst och förmögenhet kan också innebära att ersättningar du eller din partner skulle haft rätt till i framtiden reduceras eller uteblir. Nedan listas några ersättningar som kan påverkas av ett tidigt uttag av allmän pension.

A-kassa

Om du har ersättning från a-kassan, eller riskerar att få det före 65 års ålder, så blir den lägre om du börjar ta ut allmän pension. Ersättningsnivån i a-kassan minskas då med det belopp du tar ut i pension.

Bostadstillägg

Bostadstillägg är ett skattefritt tillägg som du kan ansöka om som pensionär hos Pensionsmyndigheten om du har låg pension. För att kunna få bostadstillägg ska du vara över 65 år och ta ut hela din allmänna pension.

⁴Sänkningen gäller om hela den allmänna pensionen tas ut under hela inkomståret januari – december.

Flera faktorer påverkar möjligheten att få bostadstillägg. De flesta som har bostadstillägg idag

- bor ensamma
- betalar 4 000 kronor eller mer för sitt boende
- har sammanlagt lägre än 14 000 kr i pension och inkomst varje månad efter skatt.
- Har låg förmögenhet eller ingen förmögenhet alls

Ett tidigt uttag av pensionen med placering i kapitalförsäkring eller i annan sparform kan göra att det bostadstillägg du eller din partner skulle haft rätt till från 65 års ålder minskar eller uteblir helt. Det beror på att rätten till bostadstillägget kan påverkas om du har ett sparat kapital.⁵

Om du inte placerat det tidiga uttaget utan istället konsumerat upp hela eller delar av pensionspengarna kan du dock fortfarande ha rätt till bostadstillägg och ett tidigt uttag ge mer total disponibel inkomst under en genomsnittlig livslängd.

Änkepension

Kvinnor som var gifta innan 1990 kan i vissa fall ha rätt till änkepension. Om du har änkepension minskar den när du tar ut allmän pension. Tar du ut den allmänna pensionen före 65 års ålder minskar ofta utbetalningen från änkepensionen kraftigt, ersättningen kan då i många fall halveras eller reduceras ännu mer. Vid 65 års ålder påverkas änkepensionen oavsett om du börjar ta ut din allmänna pension eller inte och upphör då helt för de allra flesta.

Livslängdens betydelse

Att ta ut din pension tidigt och placera pengarna är ett kalkylerande med hur länge du tror att du kommer att leva. Det kan löna sig att ta ut pensionen tidigt om du tror att du inte kommer att leva så länge, medan det är en sämre affär om du lever länge. En princip för det inkomstgrundade allmänna pensionssystemet är att det inte ska spela någon roll för den totala livstidspensionen när personen börjar ta ut sin pension. Men verkligheten avviker från principen i flera avseenden, bland annat på grund av skillnaderna i inkomstbeskattning innan och efter det år du fyller 66 år. På grund av skillnaderna i skatt förlorar, ekonomiskt sett, även många som lever kortare än genomsnittet på att ta ut sin pension tidigt.⁶

Om du väljer att ta ut din pension tidigt för att placera den, se över vilka kostnader din valda sparform för med sig och välj en billig sparform. Se också över hur dina kommande tjänstepensionsutbetalningar ser ut. En del

⁵ Tillgångar över 100 000 kronor (för ogifta) och 200 000 (för makar) reducerar bostadstillägget. Bor du i eget hus eller egen bostadsrätt räknas värdet på bostaden inte som en tillgång. Hur mycket din bostad är värd påverkar alltså inte din rätt till bostadstillägg.

⁶ Se Pensionsmyndigheten (2018), *Vem tjänar på uttag före 65 års ålder?*

tjänstepensioner upphör redan vid 70 års ålder. Det är därför särskilt viktigt att ta reda på hur din ekonomi ser ut när du fyllt 70 år och åren därefter. Var dessutom medveten om att vi lever allt längre och att risken är stor att du underskattar din egen livslängd.

Kostnad för förmedlingen och förvaltningen

När det gäller kapitalförsäkringar och andra sparformer förekommer ofta kostnader både genom avgifter för placeringsråden och genom kostnader för förvaltningen.

Det görs ofta flera avgiftsuttag, både fasta årliga avgifter och procentuella årliga avgifter som tas ut på det totala sparbeloppet. Totalt kan det innebära ett årligt avgiftsuttag på 2 procent av kapitalet eller mer.

Det är klokt att ta reda på vilka avgifter som tas ut och hur de påverkar de framtida utbetalningarna från försäkringen. Be om en kalkyl som visar samtliga avgifter som tas ut och vad den förväntade värdeutvecklingen blir efter alla avgifter. För till exempel en kapitalförsäkring går uppgifterna att hitta i faktabladet, den rörliga avgiften kallas ofta "Kapitalavgift" och den fasta årliga avgiften kallas ofta "Fast avgift". Avgiften för förvaltning i fonder brukar listas separat, till exempel som "Förvaltningskostnad" eller "Årlig avgift fondförvaltning" eller liknande. Ofta uppgår de sammanlagda kostnaderna för placeringen och förvaltningen av ett tidigt uttag till 50 000 kronor eller mer.⁷

Det finns olika sparformer att välja mellan om du vill placera dina månatliga utbetalningar av allmän pension. Den risk du är beredd att ta i sparandet har betydelse för vilken sparform som passar dig bäst liksom hur länge du ska placera pengarna. Sparformer med lägre avgifter kan till exempel vara direktsparande i fonder eller sparande på konto hos bank eller kreditmarknadsbolag. Det kan vara en god idé att jämföra några olika sparformer innan du bestämmer dig för att skriva på ett avtal om placering av din allmänna pension.

Skydd till efterlevande

Det är klokt att skaffa sig en bild av de totala ersättningar som betalas ut till din familj vid dödsfall. Då kan du lättare bilda dig en uppfattning om vilka behov du och din familj har. Efterlevandeskydd innebär ofta en kostnad i form av en lägre framtida pension, så välj bort de skydd du inte behöver.

Den allmänna pensionen består av inkomstpension och premiepension. Det finns inget efterlevandeskydd för inkomstpensionen, medan det inom premiepensionen finns möjlighet att teckna ett efterlevandeskydd i samband med att du börjar ta ut den. Möjlig förmånstagare är make/maka eller sambo och skyddet innebär att utbetalningen övergår till förmånstagaren vid

⁷ Kostnaden avser avgifter och/eller courtage hos förmedlare samt en årlig fondförvaltningsavgift på 1,5 procent.

dödsfall. Dina efterlevande kan också ha rätt till andra ersättningar inom den allmänna pensionen såsom omställningspension, barnpension eller änkepension.

I de flesta tjänstepensioner ingår någon form av efterlevandeskydd, både i form av en månatlig ersättning och i form av ett engångsbelopp som betalas ut till din familj vid dödsfall.

Pensionsmyndigheten och ditt tjänstepensionsbolag kan svara på hur det ser ut just för dig. Har du behov av extra efterlevandeskydd finns flera möjligheter. Ett alternativ kan till exempel vara att teckna en grupplivförsäkring via din arbetsgivare eller fackförbund.

Det kapital som placeras i en kapitalförsäkring kan skyddas av ett återbetalningsskydd. Det innebär att de pengar som betalats in i försäkringen betalas ut till förmånstagare om du skulle avlida.⁸ I en kapitalförsäkring kan du som försäkrad själv ange förmånstagare och styra vem som ska få pengarna vid dödsfall. Det skiljer sig åt till exempel från andra sparformer, till exempel kontosparande, direktsparende i fonder eller sparande på ett Investeringssparkonto (ISK) där den vanliga arvsordningen gäller vid dödsfall.⁹

Exemplet Susanne

Susanne överväger att ta ut sin allmänna pension och placera den i en kapitalförsäkring från 62 års ålder. Försäkringsupplägget hon blivit erbjuden är en kapitalförsäkring där pensionen placeras i aktiefonder.¹⁰

Upplägget går ut på att Susanne fortsätter arbeta till 66 års ålder¹¹ och sedan tar ut pensionen från försäkringen under 10 år. Susanne fyller 62 år under 2021 och har arbetat på företaget med kollektivavtal sedan 23 års ålder. Hon har en lön på 32 000 kronor i månaden.

⁸ Ofta ingår ett riskförsäkringselement, vilket innebär att återbetalningen överstiger det uppsamlade försäkringskapitalet. I gengäld betalas en riskpremie löpande under försäkringstiden.

⁹ Arvsordningen delas in i tre olika klasser. I första arvsklassen ärver efterlevande maka, make eller registrerad partner och därefter bröstarvingar (barn, barnbarn, och så vidare, i rakt nedstigande led). Särkullbarn ärver dock före efterlevande maka, make eller registrerad partner. Saknas arvinge i första arvsklassen ärver arvingar i andra arvsklassen (föräldrar, syskon). Saknas arvinge i första och andra arvsklassen ärver arvingar i tredje arvsklassen (mor- och farföräldrar, farbröder, fastrar, morbröder, mostrar).

¹⁰ I beräkningarna antas kapitalavgiften i försäkringen (inklusive avkastningsskatt) vara 1 procent per år. Förvaltningsavgifterna för fonderna antas i snitt vara 1 procent per år. Hänsyn har inte tagits till eventuella fasta avgifter inom försäkringen. I beräkningen har hänsyn tagits till att Susannes inkomst mellan 62 och 66 års ålder kommer att överstiga gränsen för statlig inkomstskatt.

¹¹ 66 år är riktåldern för individer födda 1959.

Upplägget innebär att Susannes totala månatliga pension från försäkringen efter skatt blir cirka 1 800 kronor högre mellan 66 och 76 års ålder jämfört med om hon tagit ut allmän pension från 66 års ålder.¹²

Från 76 års ålder, och livet ut, blir pensionen från försäkringen cirka 2 400 kronor lägre jämfört med om hon hade tagit ut sin allmänna pension från 66 års ålder.¹³

	Uttag 66 år	Uttag 62 år och placering
Allmän pension	Belopp per månad efter skatt	Belopp per månad efter skatt
66–75 år	14 400 kr	16 200 kr
76 år	14 900 kr	12 500 kr

Om Susanne antas leva till 86 års ålder¹⁴ behöver den årliga värdeutvecklingen i kapitalförsäkringen vara cirka 6 procent utöver inflationen¹⁵ eller högre för att det ska vara lönsamt att ta ut pensionen i förtid jämfört med att vänta med pensionsuttaget till 66 års ålder.

Som en jämförelse är den förväntade värdeutvecklingen på aktieplaceringar 4,5 procent per år justerat för inflation enligt pensionsbranschens prognosstandard. Att förutse framtida värdeutveckling är mycket svårt och osäkert. Värdeutvecklingen på aktier har varierat kraftigt under olika tioårsperioder, från över 20 procent per år till negativa tal under vissa perioder.

Ju längre Susanne lever desto mindre lönsamt blir det att göra ett tidigt uttag av pensionen. Nedan listas vilken årlig värdeutveckling som krävs i placeringen enligt exemplet ovan för att Susanne inte ska förlora på ett tidigt uttag, givet olika livslängder.

Livslängd	Årlig real värdeutveckling som behövs (utöver inflationen)
81 år	2 %
83 år	4 %
86 år	6 %

¹² I beräkningen har den årliga reala värdeutvecklingen inom kapitalförsäkringen antagits vara 3,9 %. Lönstillväxten har antagits vara 1,8 procent. Beloppen avser pension efter skatt.

¹³ I beräkningen har den årliga reala värdeutvecklingen inom kapitalförsäkringen antagits vara 3,9 %. Lönstillväxten har antagits vara 1,8 procent. Beloppen avser pension efter skatt.

¹⁴ Ungefärlig medellivslängd för den som har uppnått 65 års ålder.

¹⁵ Årlig real avkastning efter avgiftsuttag.

Livslängd	Årlig real värdeutveckling som behövs (utöver inflationen)
89 år	8 %
92 år	10 %

Checklista – Tänk på detta innan du tar ut din pension tidigt och placerar kapitalet

Här följer en checklista som kan vara till hjälp innan du bestämmer dig för ett tidigt uttag av pensionen.

Först och främst bör du fundera på varför du vill ta ut pensionen tidigt. Vårt råd är att inte ta ut pensionen i syfte att spekulera med pengarna.

Om du ändå bestämmer dig för att göra ett tidigt uttag för att placera dem, var medveten om att du kan placera pengarna själv i en billig sparform utan rådgivare eller mellanhänder.

Om det tidiga uttaget beror på att du vill ha en högre pension under dina första år som pensionär, utan någon förväntan om högre avkastning jämfört med om du väntat, kan uttaget vara motiverat. Det kommer dock sannolikt leda till att du får en mindre total pension utbetald under hela din livstid.

Om anledningen till att du tar ut pensionen tidigt är att skydda dina efterlevande bör du först se över vilka efterlevandeskydd du redan har. Ofta är en livförsäkring ett billigare och bättre alternativ jämfört med att ta ut pensionen tidigt och spara den.

Var särskilt uppmärksam vid tidigt uttag av pensionen i dessa fall

- Om du har änkepension (Kontakta Pensionsmyndigheten för mer information)
- Om du är eller riskerar att bli arbetslös (Kontakta din a-kassa för mer information)
- Om din inkomst av arbete och pension tillsammans blir mer än 44 767 kronor per månad (gäller år 2021) (Kontakta Skatteverket för mer information)
- Om du eller din partner har inkomstprövade ersättningar som kan påverkas av pensionsinkomsten, till exempel bostadstillägg kopplat till sjukersättning från Försäkringskassan (Kontakta utbetalaren av ersättningen för mer information)

- Om du eller din partner kan ha rätt till bostadstillägg från Pensionsmyndigheten från 65 års ålder (Kontakta Pensionsmyndigheten för mer information)
- Om du har skulder hos Kronofogden. Pensionsinkomsten är indrivningsbar (Kontakta Kronofogden för mer information)

Undersök alternativ

Undersök alternativ och jämför några olika sparformer om du vill ta ut den allmänna pensionen tidigt och placera den. Sparformer med låga avgifter kan till exempel vara direktsparende i fonder, sparande i fonder på ett investeringssparkonto (ISK) eller sparande på konto hos bank eller kreditmarknadsbolag.

Tänk på att även själva rådgivningen och placeringen av pensionspengarna kan medföra en avgift.

Begär beräkningar

Be att få följande beräkningar av rådgivaren så att du enklare kan förstå hur ett tidigt uttag av pensionen kan påverka din framtida pension:

- Exempel på hur pensionen påverkas på lång sikt av ett tidigt pensionsuttag, till exempel efter 70 års ålder och åren därefter.
- Kalkyl där det framgår vilka avgifter som tas ut för att förvalta pengarna och där hänsyn har tagits till avgiftsuttaget i prognosen.
- Exempel på hur din framtida pension påverkas vid en negativ utveckling på börsen.

Bilaga 1: Statistik och undersökningar kring tidigt uttag

2020 höjdes pensionsåldern och det var det första året som det var möjligt att börja ta ut allmän pension först från den månad man fyller 62 år. De som fyllde 62 år det året, det vill säga de som är födda år 1958, fick dock fortfarande börja ta ut allmän pension det året även om de ännu inte fyllt 62 år. Tidigare år var det möjligt för alla att börja ta ut allmän pension från den månad de fyllde 61 år.

Statistik från Pensionsmyndighetens databas visar att det under året 2020 var 4 179 personer som valde att börja ta ut full allmän pension vid 61 respektive 62 års ålder. Här ingår de som är födda 1958 och som valt att börja ta ut full allmän pension från den månad de fyllde 62 års ålder eller vid 61 års ålder om de ännu inte hunnit fylla 62 år. Det motsvarar närmare 4 procent av alla födda 1958 det året.

Tabell 1 nedan visar antal personer och andelar av motsvarande åldersgrupp som valde att börja ta ut allmän pension så tidigt som möjligt, det vill säga samma månad som de fyllde 61 respektive 62 år. Mellan 2017 och 2019 syns en svag ökning av andelen som gör ett tidigt uttag. 2020 sjönk andelen något, vilket kan ha sin förklaring i att det var det första året med den höjda lägsta pensionsåldern.

Män gör tidigt uttag i större utsträckning än kvinnor. Åren 2017, 2018 och 2019 var det cirka 60 procent män och 40 procent kvinnor bland dem som gjorde tidigt uttag, medan skillnaderna mellan könen var mindre år 2020 då 54 procent var män och 46 procent kvinnor bland dem som gjorde tidigt uttag. Första halvåret 2021 såg könsmönstren lika ut som år 2020.

Tabell 1. Antal och andelar av motsvarande åldersgrupp som gjort så tidigt uttag som möjligt av allmän pension

Ålder	2017	2018	2019	2020
61 år antal	3 802	4 417	5 278	
61 år andelar	3,30%	3,84%	4,63%	
62 år antal				4 179
62 år andelar				3,69%

Cirka en femtedel av dem som valt att börja ta ut allmän pension tidigt har gjort det i syfte att spara pengarna samtidigt som de fortsätter att arbeta, enligt undersökningar som Pensionsmyndigheten låtit genomföra 2015, 2017, 2019 och 2021. I den senaste undersökningen tenderar män att göra tidigt uttag i placeringssyfte i större utsträckning än kvinnor. Den vanligaste sparformen är enligt undersökningarna bankkonto/sparkonto följt av aktie-

eller fondsparande. Ett fåtal har valt att spara i form av investeringssparkonto eller kapitalförsäkring eller i ett individuellt pensionssparande (IPS). Hälften till två tredjedelar av dem som svarat att de gör det i placerings syfte uppger i undersökningarna att de fattat beslutet själva. Mellan en tredjedel och hälften av dem som uppger att de fått råd att börja ta ut allmän pension tidigt för att spara pengarna svarar att de fått rådet från bank, försäkringsbolag, rådgivningsbolag eller motsvarande.

Bland samtliga som valt att göra ett tidigt uttag svarar närmare 9 av 10 i undersökningarna att de tog reda på hur pensionen påverkas långsiktigt vid ett tidigt uttag innan de ansökte om att börja ta ut full allmän pension. När det gäller hur ett tidigt uttag kan påverka eventuell a-kassa svarar betydligt färre, cirka en tredjedel, att de var medvetna om det.

Utöver att placera pengarna är andra orsaker till att man vill göra ett tidigt uttag, enligt undersökningarna, att man slutat arbeta och blivit pensionär på heltid eller att man behöver eller vill dryga ut kassan i och med att man arbetar deltid eller har a-kassa eller sjukersättning. De som driver eget företag motiverar också det tidiga uttaget med att de då kan betala lägre egenavgifter. Några svarar också att de saknar arbetsförmåga men inte får sjukpenning eller sjukersättning.

Om undersökningarna

Pensionsmyndigheten har gjort ett urval i sina register bland dem som valt att börja ta ut full allmän pension samma månad som de fyller 61 år (avseende undersökningarna 2016 och 2019 då tidigast möjliga ålder att börja ta ut allmän pension var 61 år) respektive 62 år (avseende undersökningen 2021) under november månad året innan till och med april månad samma år som undersökningen genomförts. Undersökningarna har genomförts via telefon under maj månad genom Pensionsmyndighetens egna medarbetare på kundservice i Gävle och Söderhamn år 2016, genom Kantar Sifo år 2019 och genom Demoskop år 2021.

I 2021 års undersökning är det 147 svarande, i 2019 års undersökning 259 svarande och i 2016 års undersökning 300 svarande.

www.pensionsmyndigheten.se

